

PROVISIONAL INSTITUTIONS OF SELF GOVERNMENT

KUVENDI I KOSOVËS
СКУПШТИНА КОСОВА
ASSEMBLY OF KOSOVO

Zakon Br.2004/3

PROTIV DISKRIMINACIJE

Skupština Kosova

Shodno Uredbi br. 2001/9 od 15. maja 2001. godine oUstavnom okviru za privremenu samoupravu na Kosovu, posebno u vezi sa odredbama Člana 3.1, 3.2 i 5.7 i dalje,

Imajući u vidu značaj podržavanja zajedničkog života, zaštitu ljudskih prava, predstavljanje naroda Kosova u procesu izgradnje i razvoja demokratskih institucija samouprave, i obezbeđivanja mogućnosti za jednako postupanje i obezbeđivanja da proglašavanje propisa o ovim pitanjima bude u skladu sa odgovarajućim evropskim i međunarodnim standardima i normama.

Usvaja:

ZAKON PROTIV DISKRIMINACIJE

POGLAVLJE I
OPŠTE ODREDBE

Član 1
Svrha

Svrha ovog zakona je suzbijanje i sprečavanje diskriminacije, unapređivanje delotvorne jednakosti i primena principa jednakog postupanja prema građanima Kosova pred zakonom

Član 2
Principi

Uređivanje pitanja koja se tiču nediskriminacije zasniva se na ovim principima

- a). Princip jednakog postupanja podrazumeva da neće biti nikakve neposredne ili posredne diskriminacije bilo koje osobe na osnovu pola, roda, starosti, bračnog stanja, jezika, fizičke ili mentalne nesposobnosti, seksualnih sklonosti, političke pripadnosti ili ubeđenja, porekla, nacionalnosti, religije ili uverenja, rase, društvenog porekla, imovine, rođenja ili bilo kojeg drugog statusa;
- b) Princip valjane predstavljenosti svih osoba i svih pripadnika zajednica u odnosu na zaposlenost u okviru javnih tela na svim instancama; i
- c) Princip međuetničkog razumevanja i tolerancije građana Kosova.

Član 3 Izrazi

Za potrebe člana 2 (a), izrazi dati niže definisani su kako sledi:

- a). Neposredna diskriminacija je kada se prema nekoj osobi postupa manje povoljno nego što je bilo ili bi bilo postupano prema drugoj u uporedivoj situaciji prema jednom ili više osnova utvrđenih u članu 2 (a);
- b). Posredna diskriminacija podrazumeva se kada bi neka na prvi pogled neutralna odredba, kriterijum ili praksa, dovela osobe, prema jednom ili više osnova navedenih u članu 2 (a) u posebno nepovoljan položaj u poređenju sa ostalim osobama, osim u slučaju kad tu odredbu, kriterijum ili praksu objektivno opravdava legitimni cilj, a sredstva za postizanje tog cilja su prikladna i neophodna.
- c). Uznemiravanje se smatra diskriminacijom u okviru značenja člana 2.a. kad dođe do neželjenog ponašanja (što obuhvata ali nije ograničeno na neželjeno ponašanje seksualnog i/ili psihološkog karaktera) koje se zasniva na jednom ili više osnova opisanih u članu 2 (a) a, koji ima za cilj ili mu je dejstvo povređivanje dostojanstva lica, i stvaranje zastrašujućeg, neprijateljskog, degradirajućeg, ponižavajućeg ili napadnog okruženja prema oceni tog lica.
- d). Naređenje ili poziv na vršenje diskriminacije osoba prema osnovima utvrđenim u članu 2(a) smatraju se diskriminacijom u okviru značenja člana 2 (a);
- e). Viktimizacija se smatra diskriminacijom u okviru značenja člana 2 (a) i smatra se da je do nje došlo kad bilo koja osoba trpi neprijateljsko postupanje ili neprijateljske posledice kao reakciju na žalbu ili postupak koji imaju za cilj nametanje postupanja saglasnog principu jednakog postupanja koji je definisan u članu 2 (a) i/ili na davanje informacija, dokaza ili pomoći u vezi sa takvom žalbom ili postupkom.
- f). Segregacija se smatra diskriminacijom u okviru značenja člana 2 (a) i smatra se da je do nje došlo kad je jedna ili više osoba izdvojena od ostalih od strane bilo kog fizičkog ili pravnog lica, ili bilo koje kombinacije njih, bilo da su iz javnog ili privatnog sektoru ili iz oba, kad se takvo izdvajanje vrši prema jednom ili više osnova utvrđenih u članu 2 (a), osim kad takvo izdvajanje objektivno opravdava legitimni cilj, a sredstva za postizanje tog cilja su primerena i neophodna.

Član 4 Obim primene zakona

Ovaj zakon važi za sva fizička i pravna lica, kako u javnom tako i u privatnom sektoru, uključujući javna tela, u odnosu na postupanje i nepostupanje koji povređuju pravo ili prava fizičkih ili pravnih lica na:

- (a). uslove za pristup zapošljavanju, samozapošljavanju i zanimanju, uključujući kriterijume izbora i uslove regrutovanja u bilo kojoj grani delatnosti i na svim nivoima stručne hierarhije, uključujući unapređenja;

- (b). pristup svim vrstama i svim nivoima stručnog upućivanja, obuke za zanimanje i preobuke, uključujući sticanje iskustva u praktičnom radu;
- (c). zapošljavanje i radne uslove, uključujući otpuštanje i platu;
- (d). Učlanjenje i uključivanje u organizacije radnika ili poslodavaca, ili u bilo koju organizaciju čiji se članovi bave posebnom profesijom, uključujući i beneficije koje obezbeđuju takve organizacije;
- (e). socijalnu zaštitu, uključujući Sistem socijalne pomoći, socijalno i zdravstveno osiguranje;
- (f). socijalne prednosti, uključujući bez ograničavanja humanitarnu pomoć;
- (g). obrazovanje;
- (h). pristup stanovanju i svim vidovima imovine (i pokretne i nepokretne);
- (i). pristup i snabdevanje robom i uslugama koje su dostupne javnost
- (j). jednako postupanje pred sudovima i svim drugim pravosudnim organima;
- (k). ličnu bezbednost;
- (l). učešće u javnim poslovima, uključujući pravo glasa i pravo na kandidovanje i izbor;
- (m). pristup javnim mestima; i
- (n). bilo koje pravo utvrđeno važećim zakonom.

Član 5

Stvarni i odlučujući zahtevi prilikom zapošljavanja

Bez obzira na članove 2 (a), 3 (a), i 3 (b) razlike u postupanju koje su zasnovane na svojstvima u vezi sa jednim ili više osnova kao što su oni navedeni u članu 2 (a) ne smatra se diskriminacijom ako, zbog prirode određene profesionalne aktivnosti ili konteksta u okviru kojeg se ona obavlja, ta svojstva čine stvarni i determinišući zahtev profesije, pod uslovom da je cilj legitiman, a zahtevi samerani cilju.

Član 6

Afirmativne mere

6.1. U cilju obezbeđivanja potpune ravnopravnosti u praksi, mere sprečavanja ili kompenzovanja nepovoljnosti u vezi sa jednim ili više osnova kao što su oni navedeni u članu 2 (a) ne smatraju se diskriminatornim, s tim da su one u skladu sa međunarodnim standardima ljudskih prava.

6.2. Sve osobe koje obavljaju javne funkcije treba da obezbede da strankama kojima dodeljuju javni ugovor, zajam, bespovratni zajam ili neku drugu povlasticu sastavljaju dokument koji ističe da one postupaju u skladu sa ovim zakonom da će da poštuju i promovišu politiku nediskriminacije vršeći svoje dužnosti u vezi sa takvim javnim ugovorom, zajmom, bespovratnim zajmom ili drugom povlasticom.

6.3. Ako stranka koja prihvati javni ugovor, zajam, bespovratni zajam ili drugu povlasticu pomenutu u članu 6.2 prekrši bilo koju odredbu ovog zakona, javni ugovor, zajam, bespovratni zajam ili druga povlastica oglašava se nevažećim od strane organa koji ju je dodelio.

POGLAVLJE II POSTUPCI I SANKCIJE

Član 7 Procedure

7.1. Bilo kakva žalba o diskriminaciji po ovom zakonu odlučiće se ili presudiće se od strane upravnih organa i nadležnih sudova, koji su nadležni za konkretna pitanja obuhvaćena žalbom shodno sa zakonom na snazi.

7.2. Organi uprave i sudovi deluju u skladu sa odredbama ovog zakona pri rešavanju prijavljenog slučaja..

7.3. Nakon završetka postupka u vezi sa žalbom na diskriminaciju shodno važećem Zakonu o opštem upravnom postpuku, podnosilac žalbe koji nije zadovoljan može da podnese žalbu u skladu sa poglavljem pod nazivom Posebne odredbe Zakona o upravnim sporovima sudu koji je nadležan shodno važećem zakonu.

7.4. Bilo koji postupak posredovanja ili mirenja raspoloživ prema važećem zakonu može da bude korišćen, prema izboru podnosioca ili podnosioca prijave, da bi bilo pokrenuto pitanje kršenja ovog zakona.

7.5. Upotreba postupka prema članu 7.4 ne sprečava podnosioca da podnese prijavu odgovarajućem administrativnom organu ili nadležnom sudu u bilo kom momentu.

7.6. Udruženja, organizacije ili drugi pravni subjekti mogu da pokrenu ili podrže pravni postupak u ime podnosioca ili podnosioca, uz njihovu saglasnost, za korišćenje pravosudnog i/ili administrativnog postupka za sprovođenje obaveza prema ovom zakonu.

Član 8 Teret dokazivanja

8.1. Kad lica koja smatraju da im je naneta nepravda zbog toga što princip jednakog postupanja nije primenjen na njih iznesu, pred sudom ili nekim drugim nadležnim organom, činjenice iz kojih se može pretpostaviti da je bilo direktne ili indirektno diskriminacije, prijavljena strana je dužna da dokaže da nije bilo povrede principa jednakog postupanja.

8.2. Stav 8.1 ne sprečava uvođenje pravila o iznošenju dokaza koja su povoljnija za tužioce. Dalje, žalilac može da ustanovi ili da brani svoj slučaj diskriminacije bilo kojim sredstvima, uključujući statističke dokaze.

8.3. Stav 8.1 neće se odnositi na krivične i prekršajne postupke

Član 9 Sankcije

9.1. Nadležni sud ili administrativni organ koji je utvrdio da je došlo do kršenja ovog zakona, može da izrekne sankcije u zavisnosti od prirode i obima prekršaja i njegovog uticaja na žrtvu ili žrtve.

9.2. Sankcije predviđene odlukom nadležnog organa prema fizičkim i pravnim licima koje krše odredbe ovog zakona uključuju:

- a). Nadoknadu za materijalnu i nematerijalnu štetu koju je pretrpela žrtva ili žrtve prestupa, koja može da uključuje ponovno uspostavljanje svih prava predviđene važećim zakonom za koje nadležni organ smatra da su odgovarajući; i
- b). Fizičko ili pravno lice ili njihova kombinacija, koji prekrše ovaj Zakon biće kažnjeno, zavisno od prirode i stepena kršenja, prema sledećim opsezima:
 - (i) fizičko lice – od 500 evra do 1.000 evra.
 - (ii) samostalni preduzetnik – od 1.000 evra do 5.000 evra
 - (iii) pravno lice – od 1.000 evra do 10.000 evra
 - (iv) fizička lica unutar pravnog lica koje je odgovorno za prekršaj – od 500 evra do 2.000 evra
 - (v) lice na javnoj funkciji koje je odgovorno za prekršaj – od 500 evra do 2.000 evra;

9.3. Sud može, prema svom izboru, da izrekne pravosudno nametanje pozitivnih mera.

9.4. Sva materijalna sredstva prikupljena izricanjem kazni navedenih u stavu 9.2 (b) biće deponovane u fond, koji će da bude ustanovljen za potrebe obezbeđivanja besplatne pravne pomoći fizičkim ili pravnim licima koja se žale da je prekršeno prava na jednako postupanje prema ovom zakonu.

9.5. Svim novcem prikupljenim prema stavu 9.2(b) upravlja administrativni ili pravosudni organ do uspostavljanja Centra za jednako postupanje.

9.6. Izricanje bilo koje sankcije prema ovom Zakonu ne isključuje izricanje bilo koje druge sankcije raspoložive prema bilo kom drugom zakonu u okviru važećeg zakona na Kosovu.

POGLAVLJE III ORGANI ZA JEDNAKO POSTUPANJA

Član 10

Postojeći organi

Nadležni organ za prijem i istraživanje žalbi koje se tiču kršenja prava na osnovu diskriminacije je Ombudsman Kosova koji razmatra slučajeve u skladu sa svojim ovlašćenjima shodno zakonima na snazi.

POGLAVLJE IV
PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 11

11.1. Stupanjem na snagu ovog zakona prestaju da važe svi dosadašnji zakoni iz ove oblasti.

11.2. Odredbe zakona koje su uvedene ili su na snazi u vezi sa zaštitom principa jednakog postupanja važe i dalje i treba da budu primenjivane ako su povoljnije nego odredbe ovog zakona.

Član 12

Implementacija Zakona

12.1. Ništa u ovom zakonu ne može da bude tumačeno tako da implicira da Privremene institucije samouprave, bilo koja grupa ili osoba ima bilo kakvo pravo da se upusti u bilo kakvu akciju ili da izvrši bilo koje delo usmereno na narušavanje bilo kojeg prava ili slobode ustanovljene u važećem zakonu ili na njihovo ograničavanje u meri većoj od one koju predviđa važeći zakon.

12.2. Ograničenja dozvoljena ovim Zakonom rečenih prava i sloboda ne mogu da budu vršena u bilo koju drugu svrhu osim one koja je propisana.

12.3. Za primenu ovog zakona Vlada Kosova može da donese odgovarajuća podzakonska akta.

Član 13

Stupanje na snagu

13.1. Ovaj Zakon stupa na snagu trideset dana nakon usvajanja od strane Skupštine i proglašenja od strane SPGS –a.

13.2 Vlada treba da sprovede program javnog informisanja u vezi sa ovim Zakonom neposredno nakon proglašenja.

**Zakon Br.2004/3
19 Februar 2004**

Predsednik Skupštine Kosova

akademik Nexhat Daci